

مقاله‌شناسی شاهنامه و ادب حماسی
در مجله ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد
(شماره‌های ۱ تا ۱۷۳)

جواد میزبان

سیدمحمد علی موسوی

آیدنلو، سجاد: «بن مایه اساطیری «رویدن گیاه از انسان» و بازتاب آن در شاهنامه و ادب پارسی»،
س ۳۸، ش ۱۵۰، پاییز ۱۳۸۴.

_____ : «چند بن مایه و آیین مهم «ازدواج» در ادب حماسی ایران (با ذکر و بررسی برخی
نمونه‌های تطبیقی»، س ۴۱، ش ۱۶۰، بهار ۱۳۸۷.

احمدی بیرجندی، احمد: «دیدگاه‌های اخلاقی و اجتماعی محمد بن حسام خوسفی در منظومه
خاوران‌نامه»، س ۲۳، ش ۹۰ و ۹۱، پاییز و زمستان ۱۳۶۹.

اکبری مفاخر، آرش: «رستم و دوشیزه روشنی»، س ۳۹، ش ۱۵۲، بهار ۱۳۸۵.

_____ : «کردارشناسی اهریمن در پادشاهی جمشید»، س ۴۲، ش ۱۶۴، بهار ۱۳۸۸.

اکبری مفاخر، صفدر: «آرش کمانگیر؛ مژده آور باران»، س ۳۷، ش ۱۴۷، زمستان ۱۳۸۳.

_____ : «سودابه ایرانی، با دو جلوه اهورایی و اهریمنی در برابر سیاوش»، س ۳۸، ش
۱۵۰، پاییز ۱۳۸۴.

امیرقاسمی، مینو: «آشیل و اسفندیار»، س ۲۲، ش ۸۶ و ۸۷، پاییز و زمستان ۱۳۶۸.

باقری خلیلی، علی اکبر: رحیمی نژاد، مهدیه: «محورهای «آز» و کنش‌های شخصیت‌های آزمند در
شاهنامه فردوسی»، س ۴۱، ش ۱۶۲، پاییز ۱۳۸۷.

بزرگ بیگدلی، سعید: اکبری، هیبت الله: «سه روز و سه شب در شاهنامه فردوسی؛ تحلیل چند

داستان و آیین بر اساس نماد سه روز و سه شب»، س ۴۰، ش ۱۵۶، بهار ۱۳۸۶.

بیات مختاری، منوچهر: «پیدایش حماسه در فرانسه»، س ۱۳، ش ۵۲، زمستان ۱۳۵۶.

- پهلوان نژاد، محمدرضا: «مقایسه سرود بیست و دوم ایلید (کشته شدن هکتور) و حماسه رستم و اسفندیار بر پایه الگوی لباو و والتسکی»، س ۳۹، ش ۱۵۵، زمستان ۱۳۸۵.
- پورخالقی چترودی، مه‌دخت: راشد محصل، محمدرضا؛ نقوی، نقیب؛ طیبی، حمید: «کردارشناسی گرشاسب در گذار از اسطوره به حماسه و تاریخ»، س ۴۳، ش ۱۷۱، زمستان ۱۳۸۹.
- پورخالقی چترودی، مه‌دخت؛ قائمی، فرزاد: «تحلیل نمادینگی آتش در اساطیر بر مبنای نظریه همترازی و رویکرد نقد اسطوره‌ای (با تمرکز بر اساطیر ایران و شاهنامه فردوسی)»، س ۴۳، ش ۱۷۰، پاییز ۱۳۸۹.
- پورنامداریان، تقی: «سیمرغ و جبرئیل»، س ۲۳، ش ۹۰ و ۹۱، پاییز و زمستان ۱۳۶۹.
- تسلیمی، علی؛ نیکویی، علیرضا؛ بخشی، اختیار: «نگاهی اسطوره شناختی به داستان ضحاک و فریدون بر مبنای تحلیل ساختاری آن»، س ۳۸، ش ۱۵۰، پاییز ۱۳۸۴.
- جعفری، اسدالله: «بررسی بن مایه داستانی «سرکشی و تباهی» در شاهنامه»، س ۴۲، ش ۱۶۷، زمستان ۱۳۸۸.
- چرمگی عمرانی، مرتضی: «بازخوانی مصرع‌های از شاهنامه، «هَم» یا «هَم»، س ۴۳، ش ۱۶۸، بهار ۱۳۸۹.
- چمن آرا، بهروز: «درآمدی بر ادب حماسی و پهلوانی کردی با تکیه بر شاهنامه کردی»، س ۴۴، ش ۱۷۲، بهار ۱۳۹۰.
- حسن آبادی، محمود: «سمک عیار: افسانه یا حماسه؟ (مقایسه سازه شناختی سمک عیار با شاهنامه فردوسی)»، س ۴۰، ش ۱۵۸، پاییز ۱۳۸۶.
- خالقی مطلق، جلال: «اسدی طوسی (۱)»، س ۱۳، ش ۵۲، زمستان ۱۳۵۶.
- _____ : «اسدی طوسی (۲)»، س ۱۴، ش ۵۳، بهار ۱۳۵۷.
- _____ : «قواعد و ضوابط تصحیح متن شاهنامه»، س ۱۱، ش ۴۴، زمستان ۱۳۵۴.
- _____ : «یکی کهنتری بود گردن فراز»، س ۱۳، ش ۵۰، تابستان ۱۳۵۶.
- دبیر سیاقی، محمد: «درباره تصحیح شاهنامه»، س ۱۲، ش ۴۶، تابستان ۱۳۵۵.

_____ : «اصالت ابیاتی از شاهنامه فردوسی که در نسخه‌های قدیم نیست»، س ۲۳، ش ۹۰ و پاییز و زمستان ۱۳۶۹.

راشد محصل، محمدتقی: «مروری بر داستان رستم و اسفندیار»، س ۲۳، ش ۹۰ و ۹۱، پاییز و زمستان ۱۳۶۹.

راشد محصل، محمدرضا: «شخصیت گرشاسپ در روایات بازمانده و تحلیل سفر او به روم»، س ۲۴، ش ۹۲، بهار ۱۳۷۰.

_____ : «فر و فره در شاهنامه»، س ۲۲، ش ۸۶ و ۸۷، پاییز و زمستان ۱۳۳۸.

رجائی، احمدعلی: «شاهنامه برای دریافت صله سروده نشده است»، س ۳، ش ۱۲، زمستان ۱۳۴۶.
 رزمجو، حسین: «افول حماسه سرایی در افق زبان فارسی و طلوع ادبیات عرفانی در آن»، س ۱۸، ش ۶۸، بهار ۱۳۶۴.

_____ : «انسان آرمانی در حماسه‌های اساطیری و پهلوانی فارسی (۱)»، س ۱۵، ش ۶۰، زمستان ۱۳۶۱.

_____ : «انسان آرمانی در حماسه‌های اساطیری و پهلوانی فارسی (۲)»، س ۱۶، ش ۶۱، بهار ۱۳۶۲.

_____ : «انسان آرمانی در حماسه‌های اساطیری و پهلوانی فارسی (۳)»، س ۱۶، ش ۶۳ و ۶۴، پاییز ۱۳۶۲.

_____ : «حلقه‌های اتصال یا پل میان حماسه و عرفان در ادبیات منظوم فارسی»، س ۱۸، ش ۶۹، تابستان ۱۳۶۴.

_____ : «عدالت جویی فردوسی»، س ۲۲، ش ۸۶ و ۸۷، پاییز و زمستان ۱۳۳۸.
 روحانی، مسعود؛ عنایتی، محمد: «بررسی دلایل شباهت و تفاوت در روایت داستان‌های شاهنامه و تاریخ بلعمی»، س ۴۰، ش ۱۵۸، پاییز ۱۳۸۶.

زرین کوب، حمید: «آرایش‌های کلام در شاهنامه فردوسی»، س ۱۱، ش ۴۱، بهار ۱۳۵۴.

سرکاراتی، بهمن: «رستم یک شخصیت تاریخی یا اسطوره‌ای؟»، س ۱۲، ش ۴۶، تابستان ۱۳۵۵.

سلمی، عباس: «پژوهشی در «برزنامه» و زمینه‌های مختلف آن»، س ۲۷، ش ۱۰۴، بهار ۱۳۷۳.

- _____ : «پژوهشی در فرامرزنامه»، س ۲۷، ش ۱۰۵، تابستان ۱۳۷۳.
- _____ : «شاهنامه و تحول هویت اساطیری و تاریخی زن»، س ۳۱، ش ۱۲۲ و ۱۲۳، پاییز و زمستان ۱۳۷۷.
- شفق، اسماعیل: «اسطوره خورشید و شاهنامه»، س ۲۵، ش ۹۹، زمستان ۱۳۷۱.
- شفیعی کدکنی، محمدرضا: «حماسه‌ای شیعی از قرن پنجم»، س ۳۳، ش ۱۳۰ و ۱۳۱، پاییز و زمستان ۱۳۷۹.
- شمیسا، سیروس: «مقدمه داستان رستم و اسفندیار»، س ۲۷، ش ۱۰۴، بهار ۱۳۷۳.
- صادقی، مریم؛ قربانی پور، زهرا: «بررسی و تحلیل کتاب شناسی فردوسی از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۸۷»، س ۴۴، ش ۱۷۳، تابستان ۱۳۹۰.
- صدیقی، علیرضا: «آشیانه سیمرغ از درخت و سپوبیش تا کوه البرز»، س ۴۰، ش ۱۵۸، پاییز ۱۳۸۶.
- صرفی، محمدرضا: «خواب و خوابگزاری در شاهنامه»، س ۳۷، ش ۱۴۷، زمستان ۱۳۸۳.
- طالبیان، یحیی؛ صرفی، محمدرضا؛ بصیری، محمدصادق؛ جعفری، اسدالله: «جدال خیر و شر؛ درونمایه شاهنامه فردوسی و کهن الگوی روایت»، س ۴۰، ش ۱۵۸، پاییز ۱۳۸۶.
- عباسی، جواد؛ راشکی علی آباد، جواد: «عنایت به شاهنامه فردوسی و شاهنامه سرایی در عصر فرمانروایی مغولان بر ایران: بررسی موردی: دو شاهنامه خطی در تاریخ مغول»، س ۴۳، ش ۱۶۹، تابستان ۱۳۸۹.
- عدنانی، سید مسعود: «دوره گشتاسبی در حماسه، گذار خودکامگی از اسطوره به تاریخ»، س ۴۲، ش ۱۶۷، زمستان ۱۳۸۸.
- عفیفی، رحیم: «کنگ دژ»، س ۱، ش ۴، زمستان ۱۳۴۴.
- _____ : «آفرین بزرگان»، س ۸، ش ۲۹، بهار ۱۳۵۱.
- _____ : «اورمزد و گرشاسب»، س ۲، ش ۵، بهار ۱۳۴۵.
- _____ : «حماسه دقیقی و نوشته‌های پهلوی»، س ۱۱، ش ۴۴، زمستان ۱۳۵۴.
- _____ : «زرتشت و گشتاسب»، س ۳، ش ۹، بهار ۱۳۴۶.

- علوی زاده، فرزانه؛ ساکت، سلمان؛ رادمد، عبدالله: «نقش ابیات شاهنامه در انسجام متنی تاریخ جهانگشا»، س ۴۳، ش ۱۷۱، زمستان ۱۳۸۹.
- غلامی نژاد، محمدعلی؛ تقوی، محمد؛ براتی، محمدرضا: «بررسی تطبیقی شخصیت بهرام در شاهنامه و هفت پیکر»، س ۴۰، ش ۱۵۸، پاییز ۱۳۸۶.
- فاضلی، محمد: «حماسه سرایی در ادبیات عرب»، س ۲۳، ش ۹۰ و ۹۱، پاییز و زمستان ۱۳۶۹.
- فاطمی، حسین: «تأثیر قرآن و حدیث در مقدمه شاهنامه»، س ۳۰، ش ۱۱۸ و ۱۱۹، پاییز و زمستان ۱۳۶۶.
- فاطمی، مرتضی: «توضیحی مربوط به داستان پلنگینه پوش»، س ۷، ش ۲۷، پاییز ۱۳۵۰.
- فلاح رستگار، گیتی: «جلوه رنگها در شاهنامه فردوسی»، س ۱۱، ش ۴۴، زمستان ۱۳۵۴.
- _____ : «جهان پهلوانی»، س ۱۲، ش ۴۸، زمستان ۱۳۵۵.
- _____ : «زیان کودکانه در شعر معاصر»، س ۱۳، ش ۴۹، بهار ۱۳۵۶.
- قائمی، فرزاد: «تفسیر انسان شناختی اسطوره اژدها و بن مایه تکرار شونده اژدهاکشی در اساطیر»، س ۴۳، ش ۱۷۱، زمستان ۱۳۸۹.
- _____ : «داستانهای شاهنامه فردوسی: از استقلال تا انسجام (بررسی نقد آرای تاریخ محور و اسطوره محور در تحلیل ساختار روایی شاهنامه و ارائه طرحی الگویی از ساختار اثر با استفاده از رویکرد نقد توصیفی)»، س ۴۴، ش ۱۷۳، تابستان ۱۳۹۰.
- _____ : «سروش: رب النوع شاعری در ایران باستان»، س ۴۱، ش ۱۶۰، بهار ۱۳۸۷.
- قائمی، فرزاد؛ قوام، ابوالقاسم؛ یاحقی، محمدجعفر: «تحلیل نقش نمادین اسطوره آب و نمودهای آن در شاهنامه فردوسی بر اساس روش نقد اسطوره‌ای»، س ۴۲، ش ۱۶۵، تابستان ۱۳۸۸.
- قبادی، حسینعلی؛ قاسم زاده، سیدعلی: «نقد و تحلیل دیدگاه مستشرقان غربی درباره حماسه ملی ایران»، س ۴۲، ش ۱۶۷، زمستان ۱۳۸۸.
- قبول، احسان؛ یاحقی، محمدجعفر: «شخصیت‌شناسی شغاد در شاهنامه»، س ۴۲، ش ۱۶۳، بهار ۱۳۸۸.

کریمی، محمدحسین: «بررسی توالی ابیات در شاهنامه فردوسی (داستان رستم و اسفندیار)»، س ۳۷، ش ۱۴۷، زمستان ۱۳۸۳.

گنجی مراد، سهراب: «هومر و افلاطون دو روی یک سکه»، س ۳۹، ش ۱۵۵، زمستان ۱۳۸۵.

مالمیر، تیمور؛ دهقان یزدلی، هادی: «ساختار زندگی و شخصیت فردوسی در مجموعه فردوسی نامه»، س ۴۰، ش ۱۵۶، بهار ۱۳۸۶.

متینی، جلال: «هزاره فردوسی»، س ۱۲، ش ۴۷، پاییز ۱۳۵۵.

معین فر، محمدجعفر: «فردوسی و لغات عربی»، س ۲۲، ش ۸۶ و ۸۷، پاییز و زمستان ۱۳۶۸.

مولایی، چنگیز: «معنی نام فریدون و ارتباط آن با سه نیروی او در سنت‌های اساطیری و حماسی ایران»، س ۴۲، ش ۱۶۷، زمستان ۱۳۸۸.

نحوی، اکبر: «ناگفته‌هایی درباره برزنامه»، س ۳۴، ش ۱۳۲ و ۱۳۳، بهار و تابستان ۱۳۸۰.

نقوی، نقیب: «کلک هنرآفرین فردوسی»، س ۳۱، ش ۱۲۲ و ۱۲۳، پاییز و زمستان ۱۳۷۷.

نقوی، نقیب؛ اکبری مفاخر، آرش: «رستم و ایزد باد»، س ۴۱، ش ۱۶۲، پاییز ۱۳۸۷.

یاحقی، محمدجعفر: «بر دست راست»، س ۲۵، ش ۹۶-۹۴، بهار و تابستان ۱۳۷۱.

_____ : «داستان اردشیر، حماسه یا تاریخ؟»، س ۲۲، ش ۸۶ و ۸۷، پاییز و زمستان

۱۳۶۸.

یاحقی، محمدجعفر؛ حاجی پور، فهیمه: «تلخندهای فلسفی شاهنامه»، س ۴۱، ش ۱۶۳، زمستان ۱۳۸۷.

یاحقی، محمدجعفر؛ فاطمی، سید حسین؛ پورخالقی چترودی، مهدخت؛ شیبانی فر، رقیه: «ساختارشناسی

تطبیقی داستان رستم و اسفندیار در نهایت‌الارب و شاهنامه»، س ۴۴، ش ۱۷۳، تابستان ۱۳۹۰.

یوسفی، غلامحسین: «چهره‌ای معصوم و روشن در شاهنامه»، س ۶، ش ۲۱، بهار ۱۳۴۹.

_____ : «در آرزوی جوانمردی»، س ۱۰، ش ۳۹، پاییز ۱۳۵۳.

_____ : «زبان فردوسی و زبان ما»، س ۱۰، ش ۴۰، زمستان ۱۳۵۳.

_____ : «عشق پهلوان»، س ۸، ش ۳۲، زمستان ۱۳۵۱.

_____ : «موسیقی کلمات در شعر فردوسی»، س ۱۴، ش ۵۴، تابستان ۱۳۵۷.